

Tadeusz Wiślański

Kierzkowo, gm. Żnin, woj. bydgoskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 18, 23-24

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

2 17 m². Zarejestrowano 18 obiektów /dolki postępowe, "jamy"/. Spośród źródeł ruchomych pozyskano: 1.177 fr. ceramiki kultury amfor kulistych, 405 fr. ceramiki kultury pucharów lejkowatych, 90 brył krzemianych, 20 kamieni ze śladami obróbki, 5 fr. kości, 1 grudkę bursztynu.

W obrębie zbadanej powierzchni zarejestrowano dwa skupiska materiału ruchomego. W pierwszym /południowo-zachodnim/ wystąpiła jedynie ceramika kultury amfor kulistych, w drugim zaś, obok niej w przeważającej ilości także materiał kultury pucharów lejkowatych.

Pozyskane źródła kultury pucharów lejkowatych są tymczasowo trudne do szczegółowej klasyfikacji chronologicznej. Ceramika amfor reprezentuje fazę IIIa wg periodyzacji centralnokujawskiej.

Materiały przechowywane będą w IP UAM w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

JEZUICKA STRUGA, gm. Rojewo
woj. bydgoskie
Stanowisko 17

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadziła mgr Danuta Prinke. Finansowano je w ramach problemu resortowego R III6. Drugi sezon badań. Osada z drugiej fazy rozwoju kultury pucharów lejkowatych na Kujawach, osada /? / z III fazy rozwoju kultury amfor kulistych.

Zbadano powierzchnię 218 m². Uzyskano z niej: 129 fr. zdobionych, 216 fr. innych elementów wydzielonych i 2.435 fr. ceramiki masowej kultury pucharów lejkowatych; ok. 300 fr. ceramiki kultury amfor kulistych; 110 wyrobów krzemianych /w tym kilka grocików/; 30 przedmiotów kamiennych /głównie odłupków i okrzesków/ oraz ok. 150 fr. kostnych /z obiektów i z warstwy - większość/. Wystąpiły także dwa przędziki.

Ustalono zasięg osady i względnie całościowo ją zbadano. W trakcie eksploracji stosowano punktową lokalizację wszystkich kategorii źródeł w ramach jednostek eksploracyjnych, co dało szczegółowy obraz rozrzutu materiału archeologicznego w obrębie stanowiska. Analiza tego rozrzutu w połączeniu z analizą sieci odkrytych dolków postępowych i jam wskazuje, iż natrafiono na ślady obiektu podomowego, zorientowanego na ośi NE-SW o wymiarach ok. 6 x 7, 5 m. W jego wnętrzu wystąpiło niewielkie skupisko ceramiki /w części południowo-wschodniej/ oraz fragment dużej koncentracji materiałów, wychodzącej poza obiekt /stan rozproszenia źródeł wiązany z obozowiskami sezonowymi - letnimi/.

Do ciekawszych odkryć zaliczyć należy dwa obiekty - jamy znajdujące się na zachód od "chaty". Rejestrujemy w nich dowody na oddziaływanie na obszar pradolinny /Kotlina Toruńska/ tradycji kulturowych z północnego wschodu i południa kręgu kultury pucharów lejkowatych. Wpływy zachodnie ujawnione zostały już w poprzednim sezonie na podstawie luźno znalezionych wątków tzw. dywanowych o niewątpliwie zachodniej proveniencji. Obecnie wystąpiły one w obiekcie 2 w wykopie XIII. Poza nielicznymi wyjątkami /ob. 1, wyk. VIII i XIII/ styl ceramiki z Jezulickiej Strugi stanowi ściśle odwzorowanie zdobniczo charakterystycznego dla wczesnych faz rozwoju kultury pucharów lejkowatych strażde nadłabsko-odrzańskiej. Pojawienie się tego typu stylów przed uformowaniem stylistyki widreckiej dostarcza ważkich argumentów do rewizji poglądów na temat jej chronologii i genezy.

Badania na stanowisku zakończono.

KIERZKOWO, gm. Żnin
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Bydgoszczy

Badaniami kierował prof. dr Tadeusz Wiślański. Finansował WKZ w Bydgoszczy. Trzeci sezon badań. Grobowiec megalityczny kultury amfor kulistych.

Grobowiec megalityczny założono na wysokim brzegu doliny odnogi Noteci. Należy skierowany był osią podłużną E-W. Jego centralną część zajmowała skrzynia kamienna zbudowana z potężnych głazów, przeważnie ok. 1,8 m wysokich i ok. 0,5-0,8 m szerokich i grubych. Część z nich miała ściany naturalne, część było specjalnie łupane. Szpary pomiędzy nimi założono mniejszymi kamieniami. Całość komory przykrywało pierwotnie 6-8 dużych kilkunastomowych głazów. Komora miała 10 m długości. W połowie komory wstawiono duży głaz dzielący ją na dwie równe części. Do obu prowadziły umieszczone w pobliżu południowo-wschodnich narożników korytarze, zbudowane z dużych kamieni. Łączyły one komorę z otaczającą ją obstawą. Obstawę zbudowano z dużych przeważnie pionowo ustawionych głazów. Obstawa w kierunku W biegła kilka metrów dalej niż komora grobowa. Ta partia została zabrukowana warstwą dość dużych kamieni.

Wewnątrz komory grobowej w kilku miejscach odkryto skupiska kości ludzkich i zwierzęcych. Kości nie tworzyły układów anatomicznych, różne partie szkieletów były ze sobą przeważnie pomieszane. W pobliżu kości ludzkich odkryto kilka paciorków bursztynowych oraz ułamki naczyń. W całości nie zachowało się żadne naczynie.

W partii otoczonej obstawą, ale poza zasięgiem komory grobowej, pod brukiem wystąpiły liczne kości - głównie krowy. Tylko część z nich złożono w porządku anatomicznym. Jednakże, jak się wydaje, były to głównie

wskazywać części szkieletów a nie całe zwierzęta. Pomiedzy kośćmi odkryto kilka silnie skruszonych naczyń, reprezentujących bezspornie I fazę kultury amfor kulistych.

Badania ukończono, grobowiec częściowo zrekonstruowano. Będzie on w pełni odbudowany.

Zabytki przechowywane są w IHKM PAN w Poznaniu.

KISLAKI, gm. Tykocin
woj. działosockie
Stanowisko 2

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Marek Zalewski. Finansowało PMA w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Obozowisko wielokulturowe z neolitu i wczesnej epoki brązu.

Stanowisko odkryte zostało przez geomorfologów w Kotlinie Biebrzańskiej. Zlokalizowane jest w obrębie doliny Narwi na wydmielnie położonej na ostańcu erozyjnym tarasu nadzalewowego.

Badania miały charakter sondażowy. Ich celem było uchwycenie zwartego zespołu kultury niemeńskiej. W trakcie prac zebrano planigraficznie materiały z powierzchni 263 m². Uzyskano 1.980 fr. ceramiki, w tym 143 fr. ceramiki nowożytniej oraz 728 krzemieni z surowca bałtyckiego w tym 67 wydzielonych. Ponadto przeprowadzono badania sondażowe /3 wykopy o łącznej powierzchni 9 m²/, których celem było uchwycenie ewentualnych związków wyraźnych skupień materiału na powierzchni /"gniazd"/ z głębi kopalni. Uzyskane zabytki wiążą się wyłącznie z osadnictwem neolitycznym i wczesnobrązowym /kultury niemeńskiej i kultury ceramiki sznurowej/. Na szczególną uwagę zasługują fragmenty naczyń o stylizacji zbliżonej do ceramiki typu Chłopice-Veselé. Jest to jak dotychczas najdalej na północ wysunięte znalezisko tego typu.

Materiały znajdują się w PMA w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

KOLUDA WIELKA, gm. Janikowo
woj. bydgoskie
Stanowisko 11

patrz
wczesne średniowiecze

KOLUDA WIELKA, gm. Janikowo
woj. bydgoskie
Stanowisko 13

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab. Aleksandry Cofy-Broniewskiej. Finansował Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych w Bydgoszczy. Pierwszy sezon badań. Osada ludności kultury amfor kulistych, ślady osadnictwa ludności kultury łużyckiej.

Stanowisko położone jest na terasie nadzalewowej w dolinie Noteci. W czasie badań ratowniczych w profilach rowów melioracyjnych na stanowisku zainwentaryzowano 19 obiektów, występujących na powierzchni 2.500 m². Systematyczne badania prowadzono w południowej części stanowiska, eksplorując powierzchnię 84 m² i wydzielając 21 dalszych obiektów, w tym 11 neolitycznych, 3 kultury łużyckiej, 7 o nieokreślonej chronologii.

Z fazy osadnictwa ludności kultury amfor kulistych pochodzi 7 jam oraz 2 dołki postłupowe, a ponadto 1 półziemianka o wymiarach 5 x 6 m, charakteryzująca się wyraźnie wydzielonymi częściami, spełniającymi prawdopodobnie odrębne "funkcje" /tzn. gospodarczą i mieszkalną/. W wypełnisku tego obiektu zarejestrowano bardzo dużą ilość materiału ceramicznego /znaczną ilość fr. zdobionych/, a także dużych wiorów z krzemienia czekoladowego, zabytki z kości /szpilę, grociki, przedmioty o nieustalonej "funkcji"/. W pobliżu półziemianki wystąpił niekompletny szkielet ludzki /brak czaszki/, ułożony na obrzeżu jamy datowanej na okres kultury amfor kulistych. Szkielet był ułożony na boku z nogami silnie podkurczonymi i z rękoma podłożonymi pod klatkę piersiową. W pobliżu tego wystąpiło jednozłobione naczynie amfor kulistych.

Z fazy osadnictwa ludności kultury łużyckiej pochodzą 3 obiekty: a/ 1 pochówek zwierzęca /pies?/ - niezachowany porządek anatomiczny, szkielet niekompletny. Nad zwierzęciem ułożono naczynie, porwalające datować obiekt na wczesny okres lateński; b/ 1 obiekt, który tworzą ustawione prawdopodobnie na ziemi 4 naczynia - nie zarejestrowano jamy; c/ 1 jama z niewielką ilością ceramiki.

Materiały będą przechowywane w Instytucie Prahistorii UAM.

Badania będą kontynuowane.